

Mål og retningslinjer for forvaltning av hjortevilt og bever

Drangedal kommune 2024 – 2026

Sendt ut på høring 25. januar 2024. Høringsfrist 9. februar 2024
Vedtatt i hovedutvalg for teknikk, landbruk og miljø 10.04.2024

Innhold

Definisjoner	3
Bakgrunn	3
Overordnede kommunale mål	4
Status og mål for forvaltning	4
Elg	4
Status i Drangedal kommune	4
Kommunens målsetninger	5
Kommunale mål for avskytning:	5
Hjort	5
Status i Drangedal kommune	5
Kommunens målsetninger	6
Kommunale mål for avskytning:	6
Rådyr	6
Status	6
Kommunens målsetning	7
Bever	7
Status	7
Kommunenes målsetning	8
Retningslinjer og oppfordringer	8
Alle jaktfelt	8
Oppfordringer	8
Bestandsplaner	8
For elg	9
For hjort	9
Overføringer av dyr i bestandsplaner	9
Avvik fra godkjente bestandsplaner	10
Tilskudd	10
Frister for rapportering	10

Definisjoner

Jaktrettshaver: Retten til å jakte på egen eiendom tilhører grunneier hvis ikke annet er bestemt, jf. viltloven § 27.

Minsteareal: Begrepet har to rettsvirkninger:

- 1) Størrelsen på det tellende arealet som normalt skal ligge til grunn for hver fellingstillatelse som jaktrettshaver har krav på.
- 2) Arealstørrelsen på det minste sammenhengende området som offentlig myndighet kan godkjenne som et vald.

Minsteareal fastsettes av kommunen gjennom lokal forskrift for elg, hjort og rådyr.

Tellende areal: Tellende areal er det arealet som legges til grunn ved tildeling av fellingstillatelser.

Vald: Det geografiske området som er offentlig godkjent for jakt på en eller flere hjorteviltarter, og som får tildelt fellingstillatelse fra kommunen. Vald er den enheten som rapporterer fellingsresultater til det offentlige.

Jaktfelt: Dersom et vald deles opp av jaktrettshaverne, for eksempel slik at flere jaktlag får tildelt hvert sitt jaktområde, kalles disse jaktfelt. Jaktfeltet er den geografiske enheten som rapportering av sett elg/sett hjort gjelder for.

Bestandsplanområde: To eller flere vald som samarbeider om å utarbeide en bestandsplan for arten. Bestandsplanområdet må ha et tellende areal på minimum 20 ganger minstearealet.

Bestandsplan: En flerårig plan som beskriver den årlige avskytingen av en hjorteviltart fordelt på kjønn og alder.

Bakgrunn

Med bakgrunn i formålsparagrafene i henholdsvis viltloven og naturmangfoldloven skal kommunene i henhold til forskrift om forvaltning av hjortevilt utarbeide mål for den kommunale hjorteviltforvaltningen.

Viltloven § 1, lovens formål

Viltet og viltets leveområder skal forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven og slik at naturens produktivitet og artsrikdom bevares. Innenfor denne ramme kan viltproduksjonen høstes til gode for landbruksnæring og friluftsliv.

Naturmangfoldloven § 1, lovens formål

Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.

Hjorteviltforskriften § 3, mål for forvaltning av elg, hjort og rådyr

Kommunen skal vedta mål for utviklingen av bestandene av elg, hjort og rådyr der det er åpnet for jakt på arten(e). Målene skal blant annet ta hensyn til opplysninger om beitegrunnlag, bestandsutvikling, skader på naturmangfold, jord- og skogbruk og omfanget av viltulykker på veg og bane. Forvaltningsmålene skal være mest mulig konkrete og målbare slik at de kan etterprøves.

Kommunen har over mange år hatt konkrete og målbare forvaltningsmål som ikke er nådd. Kommunen har derfor i år valgt å ta bort disse konkrete målene og heller prøvd å gi mer overordna mål for forvaltning av hjorteviltartene.

Kommunen reviderer de kommunale målsetningene hvert 3 år og det gjøres i forkant av arbeidet med nye bestandsplaner. Vurderingene er derfor gjort for perioden 2021 – 2023. Det tas forbehold om at alle tall for jakthøsten 2023 er kommet inn for vurdering av siste året i planperioden.

Kommunen vil samtidig med arbeidet med mål og retningslinjer se på og vurdere en endring av minstearealet. Det er viktig at minstearealet reflekterer de hjorteviltbestandene som finnes i kommunen. Hjorteviltforskriften § 6 regulerer fastsettelse av minsteareal for elg, hjort og rådyr. Forskriftens § 7 sier noe om fravik fra minstearealet. Det vil si at kommunen kan fravike det fastsatte minstearealet med 50 % opp eller ned. Fravik fra minstearealet er et enkeltvedtak som skal gjelde et bestemt geografisk område og for en bestemt tidsperiode, fortrinnsvis kun ett år. Ved fravik av minstearealet over lengre tid, må kommunen vurdere en forskriftsendring av minstearealet istedenfor å benytte § 7.

Endring av minstearealet kan fremmes av kommunen eller rettighetshaverne og må være gjort innen 15. januar. Kommunen skal fastsette nytt minsteareal innen 15. mars.

Kommunen har i dag vedtatt minsteareal på 4000 da for elg og hjort og 1000 daa for rådyr.

Overordnede kommunale mål

Med utgangspunkt i føringene over er det utarbeidet følgende overordnede kommunale mål:

- Drangedal kommune skal ha biologisk sunne hjorteviltstammer som er bærekraftige med hensyn til beitetilgang og annet biologisk mangfold. Bestandene skal forvaltes slik at konflikter med trafikk, jord- og skogbruksnæringen, private hager og øvrig friluftsliv minimaliseres.
- Innenfor disse rammene skal hjorteviltet forvaltes til det beste for grunneiere, jaktinteresser og som en matressurs. Jakt etter hjortevilt skal foregå innenfor rammene av gjeldende lovverk og i henhold til viltloven § 19 om human jakt.
- Hjorteviltbestandene skal ha en biologisk forsvarlig kjønns- og aldersstruktur, og opprettholde sin naturlige genetiske variasjon.

Status og mål for forvaltning

Elg

Status i Drangedal kommune

Fellingsrapporter og sett-elg data for perioden 2021 – 2022 viser at vi nok fremdeles har en elgbestand med gjennomgående svært lav produksjon og lave slaktevekter. Selv om elgtettheten er redusert kraftig i forhold til tidligere klarer vi ikke å se bedring i bestandskondisjonen. Det er mange teorier om hvorfor det er sånn, men mest sannsynlig har det sammenheng med en alt for stor elgstamme i forhold til bæreevnen (beitegrunnlaget) over mesteparten av 90- tallet og begynnelsen av 2000- tallet. Det er ikke gjennomført noen elgbeitetaksering i den siste planperioden og den siste beitetakseringen ble gjennomført i 2019. Takseringen i 2019 viste at beitetrykket var svakt økende sammenlignet med forrige taksering i 2014. Det bør gjennomføres en ny elgbeitetaksering i 2024 for å se om det kan være noen endring av beitetrykket. Det er gjennomført en beitetaksering i Grenland i 2022 og 2023. Kommunen vil gjøre en taksering etter samme metode som er benyttet i Grenland og vil også se på hjortens påvirkning på beitet.

Klima, flått og hjortelusflue er også lansert som teorier på hvorfor slaktevektene på elg er stabilt lave. Dette er per i dag teorier og det er ikke gjennomført så mye forskning på dette. Kommunen vil følge forskningen rundt dette nøye for å se om det kan være sammenhenger.

Kommunens målsetninger

En sunn, produktiv og bærekraftig bestand som gir en høy og mest mulig stabil avkastning til nytte og glede for rettighetshavere, jegere og den øvrige befolkning. Dette innebærer at vi skal forsøke å opprettholde en biologisk forsvarlig kjønns- og aldersstruktur i stammen av elg. Vinterstammen skal bestå av produktive dyr i god kondisjon.

Elgstammen skal holdes på et nivå som ikke forringer beitegrunnet og ikke skaper uhåndterlige trafikkproblemer.

Den negative utviklingen med slaktevekter for kalv skal snus til en positiv trend. Et langsiktig mål er at gjennomsnittlig slaktevekt for kalv økes til 55 kg.

Det bør tilstrebes en god andel av store, eldre okser i bestanden. (Dette må gjenspeiles i bestandsplanene)

Elgforvaltningen bør skje gjennom bestandsplaner og avskytningsplaner, og utformes i tråd med kommunal målsetning og gjeldende lovverk. For å følge opp eventuelle endringer i bestanden bør de kommunale målene for hjorteviltforvaltning vurderes hvert 3 år.

Forvaltningen av hjorteviltet skal tilpasses andre samfunnsinteresser som bl.a. jord- og skogbruk, friluftsliv og andre jaktinteresser, slik at forvaltningen har en bred samfunnsaksept og legitimitet

Elgbestanden skal forsøkes å holdes på et nivå der beitegraden på skog holdes på et akseptabelt nivå, innenfor biologisk bæreevne for skogen. Det skal gjennomføres en vurdering av beitegrunnet i kommunen i forhold til oppdatert forskning/ kunnskap i løpet av 2024.

Kommunale mål for avskyting:

- Avskyting av kalv skal være minimum 40 %.
- For å prøve å bedre ku/okse forholdet i elgbestanden skal det tilstrebes et uttak av 60% ku og 40 % okse i uttaket av dyr 1 ½ år og eldre. Det oppfordres til å skyte ungdyr og små produksjonsdyr og de store produksjonsdyra spares.
- For de vald som får direkte tildelt av kommunen jf. hjorteviltforskriften § 18, videreføres fordeling vedtatt i hovedutvalg for plan, teknikk, næring og miljø sak 14/20 (28.05. 2020). 50 % kalv, 20 % okse og 30 % ku. For de vald som kun får tildelt 1 eller 2 dyr rulleres tildelingen på kalv og voksen ku/okse som tidligere.

Hjort

Status i Drangedal kommune

Hjorten er en art som er i fremgang i Drangedal. Den er nok fortsatt som i andre kommuner i Telemark noe «klumpvis» fordelt. Dette betyr at enkelte områder i kommunen har en relativt høy hjortetetthet, mens hjorten kan være mer eller mindre fraværende i andre områder.

Hjortetettheten har økt gradvis og antall hjort sett per jegerdag har steget de siste 10 årene. Antall felt hjort har også steget de siste 10 årene og foreløpig topp i antall felte hjort var 83 hjort i 2021.

Hjorten i Telemark regnes blant landets flotteste når det gjelder kvalitet og dette er viktig å ta vare på. Hjorten representerer store verdier.

Den optimale hjortestammen bør bestå av flest mulig produktive dyr som gir en høy og mest mulig stabil avkastning til nytte og glede for rettighetshaverne, jegerne og den øvrige befolkningen.

Hjortestammen bør være så stor som mulig uten at beitegrunnet blir ødelagt og uten at det skapes for store problemer med for eksempel beiteskader på skog og innmark.

Hjortestammen skal ikke tillates å bli så stor at det går ut over kvaliteten på dyrene og at vektutviklingen blir negativ. Vi skal ta vare på den gode kvaliteten som nå er i stammen.

Forutsetninger for en bærekraftig hjortestamme vil være:

Nok beite av god kvalitet og at det spares produktive hinder og store bukker.

Kommunens målsetninger

En sunn, produktiv og bærekraftig bestand som gir en høy og mest mulig stabil avkastning til nytte og glede for rettighetshavere, jegerne og den øvrige befolkning. Dette innebærer at vi skal forsøke å opprettholde en biologisk forsvarlig kjønns- og aldersstruktur i stammen av hjort.

Hjortebestanden skal holdes på et nivå som ikke forringer beitegrunnet, ikke skaper uakseptable skogskader og uhandterlige trafikkproblemer.

Målet for bestandsutviklingen er å bygge opp stammen ytterligere slik at flest mulig rettighetshavere kan få nytte og glede av hjorten. Sett hjort pr. jegerdagsverk skal ikke under 0,1.

Forvaltningen av hjorteviltet skal tilpasses andre samfunnsinteresser som bl.a. jord- og skogbruk, friluftsliv og andre jaktinteresser, slik at forvaltningen har en bred samfunnsaksept og legitimitet

Hjortebestanden skal forsøkes å holdes på et nivå der beitegraden på skog holdes på et akseptabelt nivå, innenfor biologisk bæreevne for skogen. Det skal gjennomføres en vurdering av beitegrunnet i kommunen i forhold til oppdatert forskning/ kunnskap i løpet av 2024.

Kommunale mål for avskytning:

- Avskytning av kalv skal være minimum 40 %.
- Det skal tilstrebes en 50/50 kjønnsfordeling i uttaket av dyr 1 ½ år og eldre.
- For de vald som får direkte tildelt av kommunen jf. hjorteviltforskriften § 18, videreføres fordeling vedtatt i hovedutvalg for plan, teknikk, næring og miljø sak 14/20 (28.05. 2020). 40 % kalv, 20 % spissbukk, 20 % bukk og 20 % hind. For de vald som kun får tildelt 1 eller 2 dyr rulleres tildelingen på kalv og spissbukk/bukk og hind som tidligere.

Rådyr

Status

For rådyr kan en bruke fellingsstatistikken for å se på rådyrtettheten. Etter forholdsvis lave fellingstall på rådyr fra 2017 – 2019 er nå fellingstallene stigende og det ble i 2022 felt 101 rådyr i Drangedal. Fellingstall for 2023 foreligger ikke enda, men det kan se ut til at det er en nedgang? Vinteren 2022/2023 var ekstremt hard med store snømengder i hele kommunen. Snøen kom i november og ble liggende til begynnelsen av mai i store områder av kommunen.

I følge fallviltstatestikken så ble det påkjørt 49 rådyr i 2021 av tog og bil. I 2022 var dette tallet nede i 21 rådyr. Talla for 2023 viser at det per november er påkjørt 27 rådyr.

En kombinasjon med harde vintre noen år, påkjørsler og predasjon fra spesielt gaupe kan føre til lavere rådyrtetthet i kommunen i en periode. Tallene for felte rådyr for 2022 viser så langt ingen nedgang i rådyrbestanden.

Kommunens målsetning

Den optimale rådyrstammen bør bestå av flest mulig produktive dyr som gir en høy og mest mulig stabil avkastning til nytte og glede for rettighetshavere, jegere og den øvrige befolkningen uten at det skaper uhåndterlige trafikkproblemer og flåttplager.

Rådyrvalda oppfordres til å gjøre en vurdering av tilveksten i sitt vald og at denne tilveksten bør gjenspeile uttaket i forhold til de mål en setter for bestandsutviklingen.

Antall observerte kje per geit i august/september gir en indikasjon på årets overlevelse og dermed netto tilvekst.

Dersom man ønsker en høyest mulig avkastning i form av jakt, bør avskytingen vinkles mot kjeene og avskyting av geit begrenses til et minimum.

Anbefalt avskytingsstrategi over en lengre periode er 30-50% bukker, 20 % geit og 30-50 % kje.

Bever

Status

Perioden 2018-2020 var første periode hvor kommunen måtte utarbeide en plan for forvaltning av bever.

I forbindelse med rapportering av fellingsresultater, rapporterte valdene tidligere inn antall aktive beverkolonier. Her var det en del manglende rapportering, men i perioden 2009-2016 var det i gjennomsnitt rapportert inn 51 aktive kolonier pr. år. Gjennomsnittlig størrelse på en beverfamilie er 4 dyr pr. koloni. Familiene kan imidlertid være større med både voksne dominante par, fjorårsunger og årsunger. Som et absolutt minimum, kan vi si at vi har i overkant av 200 bevere i Drangedal.

I en kommune (> 200 km²) med typisk beverhabitat og hvor beveren regnes som etablert, kan man normalt gå ut fra en bevertetthet på rundt 0,25 beverkolonier pr. kvadratkilometer. Dette er det samme som 1 beverkoloni pr. 4 km². Langs vassdrag med fast tilhold av bever, regner man en beverkoloni pr. 2,5 kilometer. Antall beverkolonier om høsten = antall kvadratkilometer av beverhabitat (dvs. skog, vann, myr, vassdrag og landbruksareal under tregrensen) delt på fire. Hvis vi i Drangedal tar utgangspunkt i 660 km² produktiv skog og 70 km² ferskvann, får vi følgende regnestykke: 730 km² / 4 = 182,5 beverkolonier. Det er altså et stort sprik mellom det som er rapportert og det som kan beregnes. Ved å ta utgangspunkt i noe «midt imellom», vil vi trolig ikke overestimere antall beverkolonier. Vi kan da si at vi har ca. 115 beverkolonier, hvilket tilsvarer 460 bevere.

I forvaltningssammenheng regnes et uttak på 10 – 20 % som bærekraftig for bever. Når vi da har lagt til grunn at vi har 460 bevere, vil en felling på mellom 46 og 92 regnes som bærekraftig. Det ble vedtatt i denne målperioden at SSB-rapporten skal brukes for å vurdere utviklingen av bestanden. SSB-rapporten viser et stabilt felt antall bever mellom 30-40 i året siden 2010 og frem til i dag. Selv om det ble satt fri kvote ser det altså ikke ut til å ha ført til noen endringer i avskytingen etter 2017.

Avskytingen har vært stabil over flere år og bestanden er sannsynligvis stabil. Beverjakta i Drangedal kan derfor karakteriseres som bærekraftig.

Kommunenes målsetning

Drangedal kommune skal ha en levedyktig og bærekraftig beverbestand som utgjør en berikelse for naturen og friluftslivet samtidig som ulemper for landbruksnæring og andre samfunnsinteresser skal holdes på et lavt nivå.

Beverbestanden skal holdes rundt dagens nivå. Årlig uttak skal ikke overstige 20 % av anslått bestandsstørrelse. Det legges ikke opp til kvoter i denne målperioden såfremt ikke årlig uttak overstiger 20 % av anslått bestandsstørrelse.

I denne målperioden legges det ikke opp til rapportering av fellingsresultater utover fellingsrapporten jegerne gir til SSB (Statistisk sentralbyrå). SSB-rapporteringen benyttes for å vurdere kommunens mål for utvikling av beverbestanden.

Kommunen mottar generelt få henvendelser om skadefelling og rivning av beverdammer (1-2 pr. år). Det tyder på at konfliktnivået mellom bever, landbruksnæring og andre samfunnsinteresser er lavt. Færre en 5 søknader om skadefelling/rivning av beverdammer skal regnes som et akseptabelt konfliktnivå.

Retningslinjer og oppfordringer

Alle jaktfelt

- Skal føre sett elg/ sett hjort elektronisk i appen «Sett og skutt»
- Registrere vektorer på alle skutte dyr
- Levere inn tenner for aldersbestemmelse på elg. Kalv skal også leveres inn.
- Levere inn kjeve fra felt hjort så lenge kommunen er med i overvåkningsprogrammet for hjortevilt
- Det er forbudt å legge ut fôr og slikkesteiner til hjortevilt

Oppfordringer

- Avskyting av store kuer bør begrenses for å ta vare på de mest produktive dyra
- Avskyting av mellomstore okser (5 -12 takker) bør begrenses for å øke okseandelen i bestanden
- Det bør være høyt fokus på å ta ut små dyr i alle aldre
- Summen av felt kalv og ungdyr bør utgjøre en høy andel for å unngå overbeskatning av voksne dyr. Vinterstammen bør bestå av flest mulig voksne og produktive dyr.
- Grunneiere oppfordres til å opprettholde eller øke tømmeravvirkningen for å bedre elgens beitegrunnlag.
- Valda bør ha fokus på beiteforberedende tiltak som nedskjæring av osp og avstandsregulering i tette bestand.

Bestandsplaner

Det er et mål at flest mulig vald tildeles gjennom bestandsplaner og selv kan styre avskyting innenfor kommunens overordna målsetninger. Målet er at 90 % av godkjent areal tildeles gjennom bestandsplaner.

- Bestandsplanområder og vald med bestandsplan skal gis en reel mulighet til å påvirke utviklingen av «egen» bestand. Det må likevel tas ansvar for å forvalte hjorteviltbestanden på en faglig forsvarlig måte.
- Bestandsplaner lages fortrinnsvis for 3 år av gangen

- Alle bestandsplaner skal rulleres samme år
- En bestandsplan skal som et minimum inneholde en målsetning som samsvarer med kommunens målsetting og en plan for årlig avskytning i antall, fordelt på alder og kjønn for hvert vald. For planperioden 2024 – 2026 gjøres det et forsøk med tildeling av kalv og voksne dyr og ikke kalv/ ungdyr og voksne dyr for elg. For hjort vil det bli tildelt kalv, spissbukk og voksne dyr jf. hjorteviltforskriften § 15.
- Bestandsplanene skal være førende for tildeling av fellingstillatelser til nærliggende vald som får tildeling direkte fra kommunen.
- Forskrift for forvaltning av hjortevilt setter i § 12 minimumskrav til bestandsplanområder for elg og hjort: Valdene i et bestandsplanområde må til sammen disponere et tellende areal på minimum 20 ganger minstearealet for den respektive arten. Kommunen kan øke dette minimumskravet, men ikke senke det jf § 15.

For elg

- Et bestandsplanområde bør være så stort at det i stor grad omfatter årsleveområdet for en elgbestand. Dette innebærer at sommerbeite, vinterbeite, kalvings- og paringsområder omfattes av bestandsplanen.

For hjort

- En stor andel av uttaket skal være kalv og ungdyr. Summen av felte dyr bør utgjøre 50 %. Dette for å holde rekrutteringen og bestandsveksten under kontroll.
- Det resterende uttaket fordeles likt mellom voksne hann og hunndyr

En overbeskatning av de største og mest produktive hunndyra vil over tid føre til en reduksjon i produksjon, høstingsgrunnlag og den gjennomsnittlige kvaliteten i bestanden. Overbeskatning av de største bukkene fører til redusert konkurranse mellom dem og en økt tilgang til parringer for et fåtall individer. Dette kan virke uheldig når det gjelder å sikre videreføring av best mulig avlsmateriale. En annen konsekvens kan være dårligere brunststimulering av kollene og senere eller mer spredt kalvingstidspunkt.

Overføringer av dyr i bestandsplaner

Forskrift om forvaltning av hjortevilt gir bestandsplanområdene mulighet for å overføre fellingstillatelser mellom år i planperioden.

Tidligere ble det brukt regelen om at ti prosent av fellingstillatelsene kan overføres fra år til år innad i bestandsplanområdet. Fra 2018 ble dette endret til at jaktfelt (jaktlag) kunne overføre inntil ett ubenyttet dyr hvert år. For perioden 2021 til 2023 har det også vært nedfelt i kommunens målsetninger at ett dyr kan overføres til neste år.

Ved at bestandsplanområdene selv skal bestemme hvor mange dyr som skal overføres hvert år vil det bli et høyt antall dyr som i teorien kan overføres.

Kommunen ønsker derfor å videreføre ordningen med at jaktfelt innad i bestandsplanområdene kan overføre ett dyr og oppfordrer til å overføre yngre dyr istedenfor voksne produktive dyr. Kommunedirektøren vurderer at det er denne løsningen som gir størst fleksibilitet for bestandsplanområdene.

Avvik fra godkjente bestandsplaner

Ved for store avvik fra planlagt jaktuttak eller ved manglende rapportering, kan kommunen trekke godkjenningen av bestandsplanen tilbake. Valdene skal da tildeles fellingstillatelser i samsvar med § 18 tredje ledd.

Kommunen skal vurdere både avviket totalt i antall felte dyr og uttaket av spesifikke kjønns- og alderskategoriene. Avviket må ses i sammenheng med hva kommunen tillater av overføringer av fellingstillatelser mellom år. For bestandsplanområder er det avviket i bestandsplanområdet samlet som skal vurderes opp mot kommunens overordna målsetninger.

Ved manglende rapportering av fellingsresultat kan kommunen trekke godkjent bestandsplan tilbake. Ved tilbaketrekking av bestandsplan skal kommunen varsle valdansvarlig representant eller bestandsplanrådets representant om dette uten unødig opphold og senest 1. april.

Tilskudd

Alle vald/bestandsplanområder i Drangedal som utarbeider bestandsplan gis det året de utarbeider planen et driftstilskudd på kr. 5000,-. Skriftlig søknad må sendes kommunen innen 1. april det året planen blir utarbeidet.

Frister for rapportering

For elg, hjort og rådyr skal valdansvarlig representant rapportere årlig fellingsresultat til kommunen innen 14 dager etter endt jakt. Kommunen skal innen 30 dager etter endt jaktid rapportere dette til SSB gjennom Hjorteviltregistret.